

**PLAY
WITH US**

Pomysłodawczyni chusty: Anna Iwanowska.

Autorki gier i zabaw: Tatiana Bucca, Chiara Destro, Aymara Sanchez Cabello.

Wstęp oraz nadzór merytoryczny nad publikacją: Karolina Bobińska, Anna Iwanowska.

Projekt okładki: Roman Kowalewski.
DTP i layout: Roman Kowalewski.

Publikacja współfinansowana w ramach programu Europejski Korpus Solidarności. Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej, w ramach projektu
„Proud volunteers for solidarity” nr 2019-2-PL01-ESC11-066266.

Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu EKS nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

Publikacja bezpłatna.

<http://evs.wroclaw.pl/>

evs@fundacijaprom.pl
+48 71 359 29 21

Fundacja Integracji Społecznej Prom powstała w 2004 roku we Wrocławiu i od tej pory nieprzerwanie prowadzi działania mające na celu integrację grup i osób narażonych na wykluczenie, w tym społeczności romskiej, bezpłatne poradnictwo prawne i świetlice środowiskowe. Zaś od 2009 roku gościmy zagranicznych wolontariuszy w ramach różnych programów Komisji Europejskiej. Z roku na rok nasza działalność w tym zakresie się rozwija, do tej pory na nasze zaproszenie przyjechało do Wrocławia ponad 145 młodych ludzi z różnych krajów Europy i Azji, by pracować jako wolontariusze w instytucjach edukacyjnych (przedszkola, szkoły, świetlice) i kulturalnych (Festiwal Brave Kids).

Ich obecność w organizacjach goszczących pomaga nauczycielom i wychowawcom oraz dzieciom rozwijać kompetencje językowe, społeczne i kulturowe. Kontakt z wolontariuszami przyczynia się do akceptacji innych, a także rozwoju tolerancji i zapobieganiu dyskryminacji. Ponadto każdy wolontariusz wnosi do swojego miejsca pracy niepowtarzalną wartość, świeże spojrzenie na codzienne zadania, nową perspektywę, pomysły na działania z grupami docelowymi, sposoby rozwiązywania trudnych sytuacji, zapał i chęć do działania.

Często prosimy wolontariuszy, by dzielili się też swoimi osobistymi doświadczeniami i zasobami, by prezentowali swoje hobby, kulturę i kraj pochodzenia. A skoro pracują głównie z dziećmi, to mile widziane są też gry i zabawy z własnego dzieciństwa, narodowe baśnie, ulubione filmy animowane.

Wolontariusze biorą udział nie tylko w codziennej pracy instytucji edukacyjnych, ale również w wydarzeniach promujących projekt: targach, warsztatach, piknikach. Na jednym z takich pikników dzieci bawiły się z wolontariuszami na kolorowej macie, zdjęcie to zainspirowało nas i znalazło się na okładce jednego z naszych poprzednich wydawnictw o tematyce edukacyjnej. Aby nadać zdjęciu bardziej „europejski” charakter, koc, na którym siedzą dzieci, ozdobiliśmy mapą Europy.

W ten sposób narodził się pomysł, by stworzyć chustę do animacji z mapą Europy. Ale sama chusta nie wystarczy, dlatego zaprosiliśmy do współpracy nasze wolontariuszki: Tatianę Buccę z Argentyny, Chiarę Destro z Włoch i Aymarę Sanchez Cabello z Hiszpanii by stworzyły zestaw gier i zabaw z jej wykorzystaniem. Tak powstał zestaw do zabawy i edukacji „Play with us!”. Jest on przeznaczony dla minimum 8-osobowych grup uczestników w każdym wieku (od 3 roku życia), stopień trudności można dostosować do wieku graczy według opisu poniżej.

Proponowane tu zabawy nie tylko pozwalają ćwiczyć umiejętności zespołowe: współzawodnictwo i współpracę, ale przede wszystkim zapoznają uczestników z wieloma informacjami na temat krajów Europy, ich stolic, zabytków, języków, położenia na mapie, a także Unii Europejskiej i samej Polsce.

Zestaw „Play with us!” składa się z:

- wytrzymałej chusty do animacji o średnicy 3m z nadrukowaną mapą Europy (kontury) i 24 uchwytyami wszytymi po obwodzie

- dużej kostki do gry z przezroczystymi okienkami, w które można włożyć karty do gry

- kart tematycznych o wymiarach 12x12 cm zawierających informacje o wszystkich 50 krajach Europy, wg 7 kategorii: nazwa kraju, stolica, flaga, zabytek, potrawa, „cześć” w różnych językach, krajobraz. Karty z nazwami krajów, stolicami i „cześć” zawierają słowa, a pozostałe kategorie są prezentowane za pomocą obrazka. Karty mają kolorowe ramki, które odzwierciedlają stopień trudności zagadnienia:

 czerwona – trudny

 niebieska – średni

 zielona – łatwy

- neutralnych kart 12x12 cm z logotypami Fundacji Prom i Programu Europejski Korpus Solidarności;

- kart tej samej wielkości w różnych kolorach (minimum 6 różnych kolorów);

- książeczki z opisem gier, zabaw i zestawem pytań do quizu, którą trzymacie Państwo w rękach. Aby ułatwić zabawę, na końcu książeczki umieściliśmy tabelę z zestawem wszystkich kart tematycznych, pogrupowanych według krajów, co ułatwi identyfikację kart z krajem. Karty pokazujące obrazki, w książeczce zawierają też nazwę hasła (np. nazwę potrawy, czy zabytku). Dodatkowo znajdziecie tu Państwo mini chustę z mapą i legendę z nazwami krajów.

Gry mogą być dostosowane do wieku i liczby uczestników oraz celu zabawy.

Udanej zabawy!

Karolina Bobińska, Anna Iwanowska

Na początek gra wprowadzająca:

Grzyb[†]

(Uwaga, ta gra będzie wykorzystywana w innych zabawach prezentowanych poniżej, więc warto ją zapamiętać).

Liczba graczy: od 8 do 24

Wiek: wszystkie grupy wiekowe

Czas: 10 minut

Potrzebne materiały: chusta z mapą

Miejsce: plener lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Wszyscy uczestnicy trzymają chustę na wysokości bioder, tworząc okrąg. Animator liczy do trzech. Na trzy uczestnicy muszą podnieść spadochron nad głowy, a następnie pociągnąć krawędzie w dół, aby uformować kształt „grzybka”.

1. Podróżująca piłka

Liczba graczy: od 8 do 24

Wiek: od 7 lat

Czas: 20 minut

Potrzebne materiały: chusta z mapą, piłka i kostka z nazwami krajów europejskich (można je zmieniać w trakcie, aby w grze było więcej krajów)

Miejsce: plener lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Uczestnicy trzymają chustę stojąc w kręgu. Animator rzuca kostką i kraj, który wypadnie, staje się miejscem, do którego piłka ma „podróżować”. Piłkę umieszcza się na środku chusty, a uczestnicy muszą nią poruszać, starając się, aby piłka dotarła do miejsca docelowego na mapie.

Warianty gry: uczestnicy mogą należeć do różnych zespołów i muszą jednocześnie dotrzeć do różnych miejsc docelowych ze swoimi piłkami.

2. Stolice krajów

Liczba graczy: 10-24

Wiek: 4-7 lat

Czas: 20 minut

Potrzebne materiały: chusta z mapą Europy

Miejsce: plener lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Wszyscy uczestnicy trzymają chustę na wysokości kolan tworząc okrąg. Jeden z graczy wybierany jest na stolicę, a drugi na kraj. Osoba będąca krajem wychodzi z okręgu i oddala się od grupy, żeby nie widziała, gdzie kryje się stolica. W tym czasie osoba będąca stolicą musi wczotgać się pod chustę. Następnie kraj może wejść na chustę (bez butów) i szukać stolicy, co jest utrudnione przez to, że uczestnicy wymachują chustą w górę i w dół, aby ukryć stolicę. Poszukiwanie trwa 2 - 3 minuty. Następnie uczestnicy mogą wrócić do kręgu i wybrać nowy kraj i stolicę.

Film pokazujący zabawę: <https://youtu.be/lFMBCaotTT0>

3. Podróżowanie po świecie

Liczba graczy: 10-24

Wiek: dowolny

Czas: 20 minut

Potrzebne materiały: chusta

Miejsce: plener lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Uczestnicy trzymają chustę na wysokości bioder, tworząc okrąg. Animator głośno wyznacza nazwę kraju dla każdego uczestnika, aby inni mogli ją usłyszeć. Każdy musi zapamiętać swoją nazwę. Następnie animator mówi nazwę kraju, np. Polska podróżuje do nazwa kraju, np. Grecja i odwrotnie. Uczestnicy z tych krajów muszą puścić chustę i biec na zewnątrz okręgu, aby dotrzeć do wyznaczonego kraju. Nie wolno przebiegać pod chustą, ponieważ w międzyczasie reszta uczestników bierze udział w zabawie w Grzyba. Zawodnicy biegający powinni dotrzeć do nowego miejsca zanim grupa uformuje grzybka.

4. Pomysł na burzę

Liczba graczy: 10-24

Wiek: 6 lat i więcej

Czas: 20 min

Potrzebne materiały: chusta z mapą i kostka

Miejsce: plener lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Na początek należy umieścić w kostce kartoniki z nazwami krajów, które można wymienić w trakcie gry. Uczestnicy są wokół chusty, a kostka jest pośrodku. Wszyscy razem podrzucają kostkę za pomocą chusty, próbując jak najdłużej utrzymać ją w powietrzu. Kiedy kostka spadnie na ziemię, muszą sprawdzić wskazany kraj i każdy po kolei powiedzieć jedną rzecz związaną z tym krajem. Pierwsza osoba, która nie wie, co powiedzieć, przegrywa i musi wykonać zadanie, na przykład skakać wokół okręgu lub stać na 1 nodze trzymając się za nos.

Gry w zespołach

5. Wyzwanie quizowe

Liczba graczy: 10-24

Wiek: 4 lat i więcej

Czas: 30 min

Potrzebne materiały: chusta z mapą

Miejsce: plener lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Najpierw uczestnicy są dzieleni na 3 lub 4 grupy. Potem grają w grzybka[↑] w taki sposób, że jedna z drużyn musi wejść pod chustę, podczas, gdy reszta drużyn trzyma ją tworząc grzybka. Aby móc się wydostać, muszą odpowiedzieć na pytania quizu. Treść quizu może być dostosowana do celu działania i wieku uczestników (przykładowe pytania do quizu znajdują się na stronie 12). Po poprawnej odpowiedzi na pytanie kolejna grupa wchodzi do grzybka i tak na zmianę.

Gry z wykorzystaniem mapy

Podczas tych gier uczestnicy są podzieleni na zespoły, zdejmują buty, a chusta leży na podłodze. W przypadku młodszych dzieci animator może pokazywać tylko karty z zieloną ramką.

6. Dopasowanie

Liczba graczy: 6-24

Wiek: 4 lata i więcej

Czas: 20 min

Potrzebne materiały: chusta z mapą, kartoniki tematyczne

Miejsce: plener lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Uczestnicy stoją w grupach w pobliżu chusty. W każdej turze animator wybiera kartonik i pokazuje wszystkim drużynom, a ich zadaniem jest jak najszybciej zgłosić się do odpowiedzi i dopasować symbol do właściwego kraju. Każda poprawna odpowiedź to 1 punkt. Za pokazanie kraju na mapie drużyna dostaje dodatkowy punkt. Pierwsza drużyna, która zdobędzie 10 punktów, wygrywa.

7. Mapa krajów

Liczba graczy: 6-24

Wiek: 8 lat i więcej

Czas: 30 min

Potrzebne materiały: chusta, kartoniki ze zdjęciami zabytków, nazwami stolic, jedzeniem, flagi lub Hello! w różnych językach, mini kulki palenque*, zwane też "rusatkami"

Miejsce: plener lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Uczestnicy znajdują się w pobliżu chusty, są podzieleni na zespoły. Każda z grup otrzyma po jednej piłce palenque/rusątce. Animator pokazuje kartonik z wybranym motywem. Gracze rzucają po kolei mini-piłeczkami na mapę, starając się umieścić je we właściwym kraju, z którego pochodzi pokazany motyw. Grupa, której piłeczka spadła najbliżej poprawnego kraju, otrzymuje 1 punkt. Wygrywa drużyna, która pierwsza zbierze 10 punktów.

*małe, ciężkie piłeczki, podobne jak we francuskiej grze "petanque" (czasem nazywanej też grą w bule). Można wykorzystać piłki "rusatki" lub jakiekolwiek inne małe i ciężkie piłeczki.

8. Znajdź flagę

Liczba graczy: 6-24

Wiek: 6 lat i więcej

Czas: 20 min

Potrzebne materiały: chusta z mapą, kostka, kolorowe kartoniki, kartoniki neutralne (np. z logo Prom) oraz z flagami krajów

Miejsce: plener lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Uczestnicy są podzieleni na grupy i stoją wokół chusty. Na każdej stronie kostki należy umieścić kartonik w innym kolorze (kolory można zmieniać w trakcie gry), przygotować: kartoniki z logotypami Prom i EKS oraz zestaw kartoników z flagami.

W każdej turze uczestnicy rzucają kostką i zgadują, które kraje mają wyrzucony kolor na swojej fladze. Mogą zaznaczyć ten kraj na mapie kładąc w jego miejscu neutralny karton (z logo Promu i EKS). Następnie muszą znaleźć kartonik z flagą tego kraju, który zaznaczyli na mapie.

9. Biegnij!

Liczba graczy: 6-24

Wiek: od 8 lat

Czas: 40 min

Potrzebne materiały: chusta z mapą, kostka z nazwami krajów, zestawy wszystkich kartoników tematycznych

Miejsce: duża przestrzeń na świeżym powietrzu lub bardzo duża przestrzeń w pomieszczeniu

Uwaga! Ta gra sprawi, że uczestnicy będą biegać! Chusta leży na podłodze, a uczestnicy podzieleni są na zespoły - nie więcej niż liczba "stacji" w grze. Stosy kartonów uporządkowane według kategorii (stolice, jedzenie, pomniki itp) są rozłożone w różnych miejscach, z zachowaniem sporej odległości od siebie (około 5 metrów), tworząc "stacje". W kostce są umieszczone kartoniki z nazwami krajów. Każda drużyna rzuca kostką - i zapamiętuje kraj, który wypadł (uwaga! Jeśli jeden kraj wypadł więcej niż jednej drużynie - tym większe wyzwanie!). Animator liczy do trzech i na trzy drużyny biegną razem do od "stacji" do "stacji" wyszukując w stosie kart znaczek związany z ich krajem. Nie mogą przejść do następnej stacji, jeśli nie znajdą obrazka związanego ze swoim krajem (chyba że mają ten sam kraj co druga drużyna, a ona już go znalazła). Kiedy pierwsza z drużyn zbierze po 1 znaczku związanym ze swoim krajem z każdej stacji - biegnie do mapy i zaznacza "swoj" kraj znaczkiem Promu. Kiedy robi to pierwsza drużyna, gra zostaje zatrzymana i podliczamy punkty: każdy kartonik prawidłowo dopasowany do kraju to 1 punkt, plus 2 punkty za zatrzymanie gry. Gra trwa, dopóki pierwsza drużyna nie zbierze 20 punktów.

W przypadku młodszych uczestników liczba stacji może zostać zmniejszona.

10. Gallito ciego: ślepy kogut podróżuje po świecie

Liczba graczy: 6-24

Wiek: od 6 lat

Czas: 40 min

Potrzebne materiały: chusta z mapą, kostka i kartoniki ze wszystkimi motywami. Bandana (chusta) do zakrycia oczu

Miejsce: duża przestrzeń na świeżym powietrzu lub duża przestrzeń w pomieszczeniu

Gracze podzieleni są na drużyny, pierwsza drużyna siada wokół chusty, który leży na podłodze. Drużyny grają na zmianę. Jeden z zawodników pierwszej drużyny zostaje „Gallito ciego” - „ślepy kogutem” i idzie boso na środek chusty, trzyma neutralny kartonik, a osoba z przeciwnej drużyny zakrywa mu oczy chustką. Na kostce znajdują się obrazki wybranej kategorii* (pomniki, jedzenie, słowa itp.). Jedna osoba z jego drużyny rzuca kostką, nie informując „ślepego koguta” o wyniku. Zadaniem drużyny jest zgadnąć z jakiego kraju pochodzi wskazany na kostce obrazek i poprowadzić tam „koguta”, mówiąc mu gdzie ma iść: „w lewo”, „w prawo”, „do przodu” i „do tyłu”. Zaś zadaniem „koguta” jest umieścić neutralną kartę w miejscu mapy, gdzie znajduje się ten kraj. Czas dla każdej grupy wynosi 5 minut. Po tym czasie grupy się zamieniają. Grupa, która na koniec zdobędzie więcej punktów, wygrywa.

Trudniejsza wersja: „ślepy kogut” musi położyć neutralną tekturę tam, gdzie wskazuje mu grupa i bez ściągania bandany odgadnąć, który to kraj.

* pamiętaj, że kategorie związane z krajami sąsiadującymi z Polską będą łatwiejsze dla młodszych dzieci.

PYTANIA DO QUIZU

Dla dzieci powyżej 10 lat.

Jeśli pytania okażą się za trudne - uczestnicy mogą wybrać właściwą odpowiedź spośród podanych opcji.

1. Kiedy powstała UE?

A- 1 listopada 1993

B- 23 stycznia 1970

C- 4 lutego 1956

2. Ile było jej krajów założycielskich?

A- 5

B- 6

C- 9

3. Wymień jeden z krajów założycielskich (**Belgia, Francja, Niemcy, Włochy, Luksemburg i Holandia**).

4. Ile krajów jest w UE?

A- 27

B-29

C-34

5. Jaki jest największy kraj UE?

A- Hiszpania

B- Polska

C- Francja

6. Który kraj jest najmniejszy?

A-Malta

B- Holandia

C-Belgia

7. Jak jest powierzchnia UE?

A - ponad 4 mln km²

B - 15 mln km²

C - 1 mln km²

8. Jaka jest liczba ludności UE?

A - 25 mln

B - 446 mln

C - 120 mln

9. Kiedy Polska wstąpiła do UE?

A - 01.05.2004

B - 01.05.2000

C - 01.05.2010

10. Ile krajów tworzy Wielką Brytanię?

A-2

B-4

C-6

11. Który z tych krajów nie używa euro jako podstawowej waluty?

A-Austria

B-Włochy

C-Wielka Brytania

D-Niemcy

12. Brave Festival to słynny festiwal artystyczny dla dzieci, który odbywa się co roku – z jakiego kraju i miasta pochodzi?

A - Niemcy / Monachium

B - Polska / Wrocław

C - Francja / Paryż

13. Który z tych krajów nie ma monarchii?

A-Liechtenstein

B-Belgia

C-Finlandia

D-Norwegia

14. Który z tych języków jest najczęściej używanym pierwszym językiem w Europie?

A-angielski

B-francuski

C-niemiecki

D-włoski

15. Który z tych krajów należy do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, ale nie do Unii Europejskiej?

A-Słowenia

B-Islandia

C-Litwa

D-Malta

16. Który z tych krajów dołączył ostatnio do Unii Europejskiej?

A-Chorwacja

B-Rumunia

C-Słowenia

D-Bułgaria

17. Czy znasz niektóre instytucje/organizacje/liderów UE?

A – Rada Europy

B - Parlament Europejski

C - Prezydent Unii Europejskiej

D - Komisja Europejska

18. W jakim kraju znajduje się Eurodisneyland?

- A - Belgia
- B - Francja**
- C - Niemcy

19. W jakich miastach Polski znajdziesz te zabytki?

- A - Wawel (**Kraków**)
- B - Ostrów Tumski (**Wrocław**)
- C - Kolumna Zygmunta (**Warszawa**)

20. Z jakiego polskiego miasta pochodzą następujące przysmaki?

- A - Piernik (**Toruń**)
- B - Rogal świętomarciński (**Poznań**)
- C - Kremówka (**Wadowice**)

Pytania do quizu dla dzieci poniżej 10 roku życia

1. W UE jest 27 krajów. Czy możesz wymienić niektóre z nich?

2. Czy wiesz, jak wygląda flaga UE? A co oznaczają jej elementy? (niebieskie tło = niebo, koło złożone z gwiazd = obywatele Europy).

3. Czy wiesz co to jest EURO?

4. Czy wiesz, kiedy obchodzimy dzień UE i dlaczego? (9 maja, ponieważ w 1950 był to dzień, w którym Francuz, Robert Schuman, ogłosił ludziom swój pomysł na ostateczne zaprowadzenie pokoju w Europie).

5. Czy wiesz, gdzie znajduje się Parlament Europejski? (Bruksela, Strasburg i Luksemburg).

6. Znasz stolicę swojego kraju? Czy możesz podać inne stolice?
7. Jaka jest Twoja ulubiona potrawa? Czy umiesz wymienić kilka typowych dań z innych krajów?
8. Czy możesz wymienić niektóre z 24 języków używanych w UE?
9. Jak nazywamy obywatela Europy? A obywatel Polski?
10. Z iloma krajami graniczy Polska? (7) Czy możesz wymienić kilka z nich? (Niemcy, Słowacja, Czechy, Ukraina, Białoruś, Rosja, Litwa).
11. Europa to jeden z kontynentów świata, czy znasz nazwy innych? Afryka, Ameryka Południowa, Ameryka Północna, Antarktyda, Australia, Azja, Europa.
12. Czy wiesz jak wygląda flaga Polski?
13. Z jakiego kraju pochodzi LEGO? Dania (miasto Billund).
14. Jak nazywa się oficjalna piosenka każdego kraju? (Hymn). Jaki jest tytuł hymnu Polski? (Mazurek Dąbrowskiego).
15. Jakie zwierzę jest symbolem Polski? (biały orzeł)

Ciekawostki

1. Który kraj ma najwięcej granic lądowych z sąsiednimi państwami? (Niemcy, graniczą z 9 krajami).
2. Jakie kraje łączy Eurostar (przewoźnik kolejowy obsługujący połączenia dużych prędkości)? Wielka Brytania, Francja, Belgia, Holandia.
3. W ilu językach mówią obywatele Europy? (ponad 200, ale tylko 24 są uznawane przez UE).
4. La Tomatina to słynny festiwal pomidorów – w jakim kraju się odbywa? Hiszpania.
5. Ile krajów nadal ma monarchię? (12).
6. Wymień niektóre z nich (Andora, Belgia, Watykan, Dania, Liechtenstein, Luksemburg, Monako, Holandia, Wielka Brytania, Norwegia, Hiszpania, Szwecja).
7. Budowa którego z tych zabytków zajęła więcej czasu - hiszpańskiej Bazyliki Sagrada Familia, czy egipskich piramid? (piramidy wybudowano w około 85 lat. Sagrada Familia nie jest jeszcze ukończona, choć rozpoczęto jej budowę w 1882 r.)
8. Jaka jest jedna z najpopularniejszych atrakcji w Europie? (Disneyland w Paryżu ma 9,7 mln odwiedzających rocznie, zaś Wieża Eiffla 7 mln).
9. W którym kraju Europy znajdują się lasy deszczowe? (w Bośni i Hercegowinie).
10. Gdzie znajdziemy miasto o najdłuższej nazwie? (w Walii, Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwllllantysiliogogoch i oznacza "Kościół Świętej Marii nad stawem wśród białych leszczyn niedaleko wodnego wiru pod czerwoną pieczarą przy kościele św. Tysilia")

11. Gdzie można znaleźć miejscowości o najkrótszej nazwie? (w Danii, Szwecji i Norwegii można znaleźć miejscowość o nazwie "Å" - oznacza "mała rzeka" - i "Ö" - oznacza "wyspa").
 12. Który kraj jest wolny od komarów? (Islandia).
 13. Który kraj ma najsilniejszego z mężczyzn na świecie? (Polska z Mariuszem Pudzianowskim).
 14. W którym kraju jest więcej rowerów niż ludzi? (Holandia, 22,3 mln rowerów na 17 mln ludzi).
 15. Który kraj ma najwięcej restauracji McDonald's? (Niemcy).
 16. Który kraj ma najwięcej zamków? (Republika Czeska).
 17. Gdzie sprzedaje się najwięcej czekolady w Europie i na świecie? (Bruksela).
 18. Skąd pochodzi najbogatszy Europejczyk? (z Francji, to prezes firmy Louis Vuitton Moët Hennessy - Bernard Jean Etienne Arnault).
 19. Które miasto ma więcej restauracji z kebabem: Berlin czy w Stambule? (Berlin z ponad 4000 restauracji typu "kebab").
 20. Gdzie w Europie można znaleźć największy kościół? (w Watykanie, Bazylika Św. Piotra).
 21. Gdzie można znaleźć najwyższy budynek? (w Rosji, centrum Łachta, 462 metry wysokości).
 22. Który kraj zdobył najwięcej razy pierwsze miejsce w konkursie Eurowizji? (Irlandia).
-

1 - Albania	11 - Cypr	21 - Islandia	31 - Mołdawia	41 - Serbia
2 - Księstwo Andory	12 - Czechy	22 - Irlandia	32 - Czarnogóra	42 - Słowacja
3 - Armenia	13 - Dania	23 - Włochy	33 - Holandia	43 - Słowenia
4 - Austria	14 - Estonia	24 - Kazachstan	34 - Macedonia Północna (dawniej Macedonia)	44 - Hiszpania
5 - Azerbejdżan	15 - Finlandia	25 - Kosowo	35 - Norwegia	45 - Szwecja
6 - Białoruś	16 - Francja	26 - Łotwa	36 - Polska	46 - Szwajcaria
7 - Belgia	17 - Gruzja	27 - Liechtenstein	37 - Portugalia	47 - Turcja
8 - Bośnia i Hercegowina	18 - Niemcy	28 - Litwa	38 - Rumunia	48 - Ukraina
9 - Bułgaria	19 - Grecja	29 - Luksemburg	39 - Rosja	49 - Wielka Brytania
10 - Chorwacja	20 - Węgry	30 - Malta	40 - San Marino	50 - Watykan (Stolica Apostolska)

Publikacja bezpłatna

© Copyright by Fundacja Integracji Społecznej Prom

Wrocław 2021

EUROPEAN
SOLIDARITY
CORPS